

NATURBRUKETS
YRKESNÄMND

Januari 2015

NYHETS BREV nr 27 – 2015

Välkommen till NYN:s nyhetsbrev som utkommer ca två gånger per år.

Läs mer på www.nyn.se

Fortsatt medialt intresse för läget i trädgårdsbranschen

Förra årets mediala intresse för bristen på arbetskraft i trädgårdsektorn var stort. För att följa upp detta författade NYN:s styrelse tillsammans med LRFs förbundsordförande Helena Jonsson nedanstående artikel med hjälp från LRF kommunikationsavdelning, som också sände ut artikeln till riksmedia. Artikeln fick ett stort genomslag och publicerades under augusti i ett tiotal större regionala tidningar över hela landet.

SKÅNSKA DAGBLADET ■ LÖRDAG 30 AUGUSTI 2014

A43

Debattartiklar ska undertecknas med namn och vara cirka 4.000 tecken. Sänd med en porträttbild. Bifoga adress till redaktionen. Inläggen bör skrivas på dator. Postadress: Debatt, Skånska Dagbladet, Box 165, 201 21 Malmö. Debattredaktionen ansvarar ej för insänt material som inte beställts. E-post: debatt@skd.se

DEBATT INSÄNDARE

Kris i den svenska trädgårdsbranschen

DEBATT

För många unga drar höstterminens gymnasieutbildningar precis i gång. Men trots att trädgårdssektorn är i stort behov av utbildad arbetskraft är det få elever som i år kommer att bänka sig på landets naturbruksutbildningar. I tider av hög arbetslöshet är det en paradox att så få väljer ett yrke inom trädgård.

Trädgårdsbranschen omfattar allt från plantskolor till produktion av grönsaker, frukt, bär och prydnadsväxter i växthus och på friland. Till detta ska läggas verksamheter som parkarbete, och skötsel av andra gröna rum och vackra miljöer. Totalt omsätter sektorn cirka 26 miljarder kronor och innebär 36 000 jobb inom Svenska Kyrkan, och i landets kommuner och privata verksamheter.

Branschen står nu inför en rejäl generationsväxling och efterfrågan på utbildad arbetskraft är redan i dag större än tillgången. Minst 2 500 personer kommer att behöva nyrekryteras varje år. I juni gick 77 elever ut gymnasiet trädgårdsutbildningar och 2015 beräknas bara 50 elever utexamineras – i hela landet. För att klara branschens tillväxt och skapa fler jobb krävs det att fler ungdomar utbildas inom sektorn.

Det måste göras tydligt att det går bra att komplettera naturbruksutbildningen med studier på universitet och högskola.

För att underlätta för unga att söka bör det också införas ett riksstag för programmets samtliga utbildningar, och

Trädgårdsbranschen står inför en generationsväxling och efterfrågan på arbetskraft är stor, skriver debattörerna.

FOTO: TT/ARXIV

möjligheter att söka inackorderingsbidrag. Studie- och yrkesvägledningen måste dessutom bli bättre på att informera om fördelarna att utbilda sig inom de gröna näringarna.

Ansvariga politiker pratar ofta om vikten av rätt matchning för att minska arbetslösheten. Här finns möjligheten att gå från ord till handling och därmed hjälpa

arbetslösa till meningsfulla jobb och samtidigt få trädgårdssektorn att blomstra.

Helena Jonsson

Lantbrukarnas Riksförbund, LRF

Sara Helgstrand

Naturbrukets Yrkesnämnd, NYN

Lena Andersson

Slags- och Lantarbetsgivarförbundet, SLAG

Anja Westberg

Svenska Kommunalarbetsförbundet, Kommunall

Helén Källholm

Svenska kyrkans arbetsgivarorganisation, SKAO

Henric Lagercrantz

Slags- och Lantbrukaryrkesnämnds förbundet, SLF

Göran Andersson

Tekniska högskolan i Sverige, STAF

Gunilla Nordberg

Gröna näringens riksförbundet, GRÖ

Maria Lundvall

Svensk Byråbyrå, SVB

Gröna Jobb

Allmänt

2014 blev ännu ett stabilt år för Gröna Jobb. Det är fortsatt stort intresse från andra länder om möjligheter att få arbete i Sverige. Plugga Grönt renderar också en hel del förfrågningar om utbildningar som komplement till arbete.

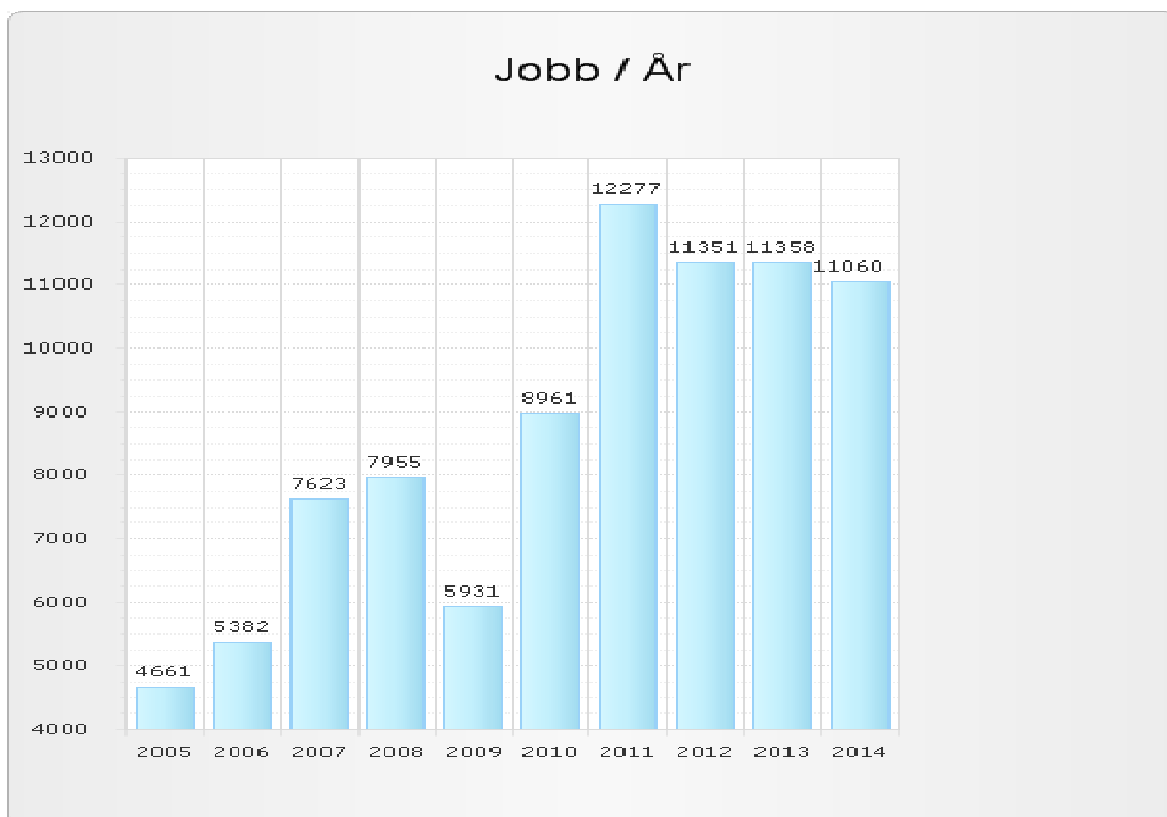
Besöksstatistik

Under året hade vi drygt 104 000 unika besökare, det innebär 8 700 st. i månaden, vilket är en ökning jämfört med året innan. Totala antalet besök var 295 000 st. vilket var en minskning jämfört med föregående år.

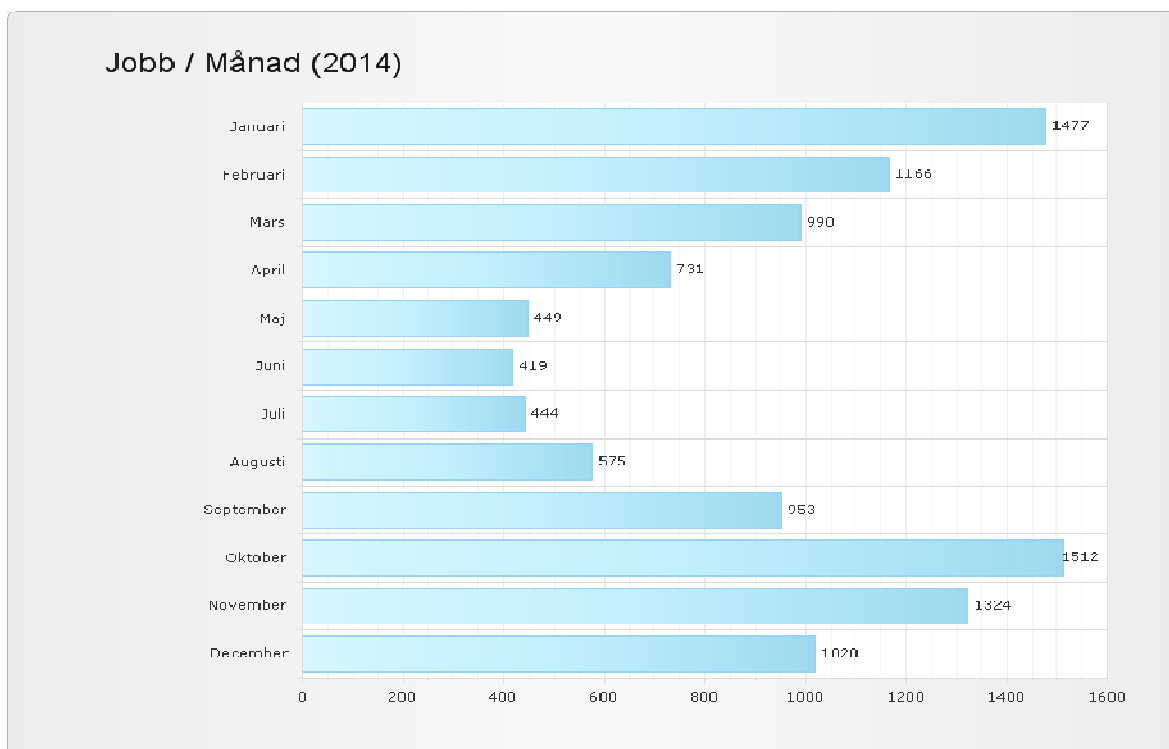
Vi ser i statistiken en snabb övergång från användare i datorer till smartphones vilket gör ombyggnaden av sidan allt viktigare. Konsumtionen av den här typen av sidor sker överallt, på bussen eller fikarasten. Det är läge att efter ombyggnationen av sidan, som styrelsen beslutade om förra året, öka finansieringen av varumärkespositionering och synlighet, framförallt där ungdomar rör sig.

Jobbutbud

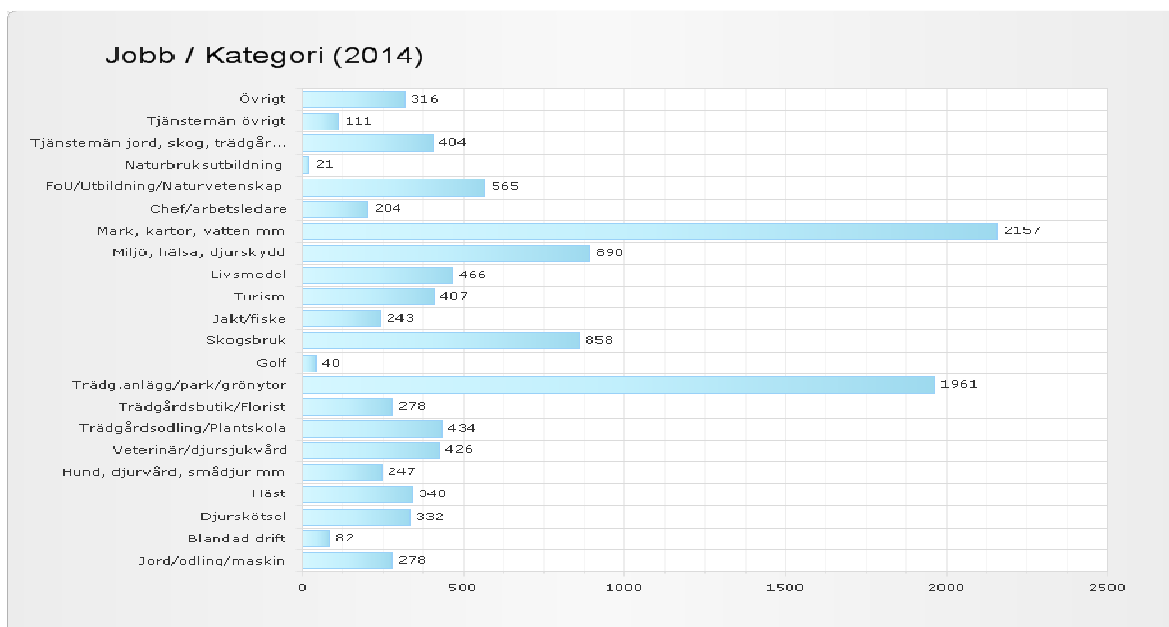
Under 2014 sjönk jobbutbudet något, men inte anmärkningsvärt mycket. Vi ser att antalet jobb som läggs in direkt av företagen fortsätter att öka. Detta är en signal på att allt fler företag har kännedom om möjligheten att annonsera på Gröna Jobb. Vår förhoppning är att fler branschtidningar ville skriva om Gröna Jobb. Där är SLA ett gott exempel som i sin medlemstidning, SLA-bladet, med jämna mellanrum lyfter fram Gröna Jobb.

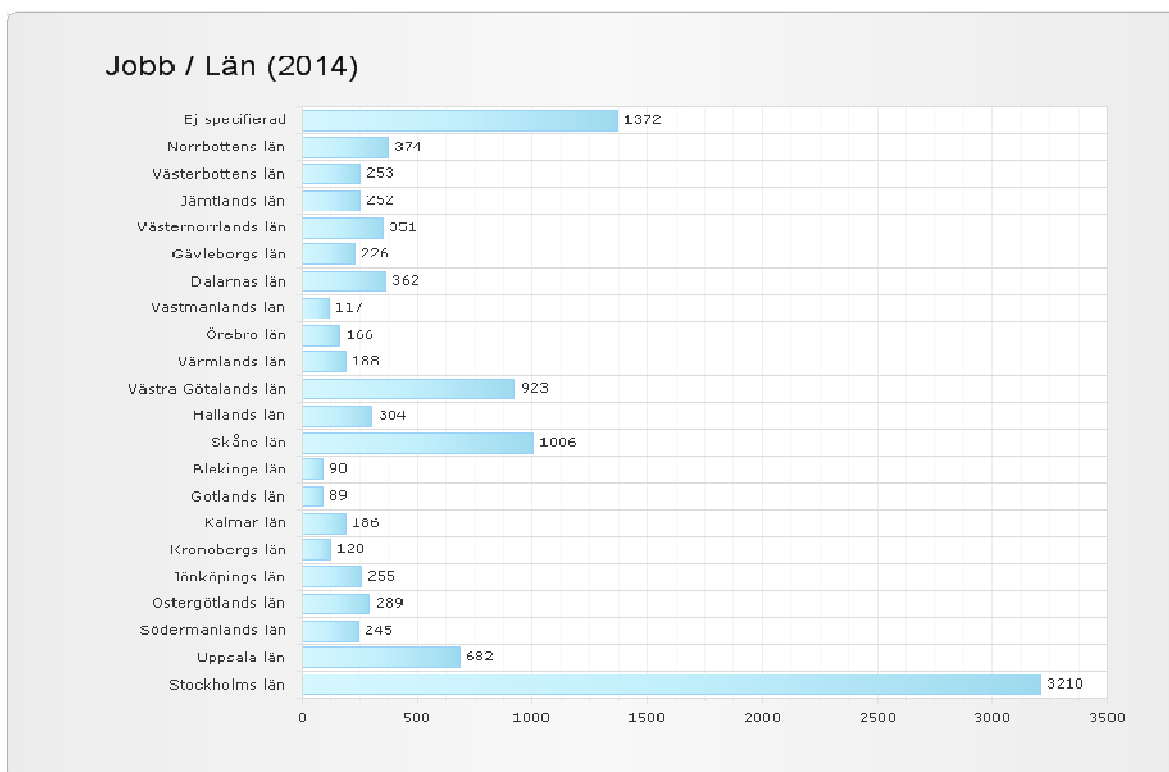
Vi noterar i nedanstående graf hur säsongsbetonade våra branscher är. Klart färre rekryteringar görs mellan april och september.

Trädgårdsanläggningsbranschen fortsätter att dominera utbudet av jobb. Det stora antalet jobb under rubriken mark/kartor/vatten härrör sig från snöskottarjobb. Skogsbruk växer hela tiden, vilket borde vara av intresse för Skogsbrukets Yrkesnämnd, SYN.

Eftersom skötselbranschen som trädgårdsanläggning och snöskottning är relativt dominerande i jobbutbudet så ser vi att storstadsområden har det största jobbutbudet.

Grönt Kort - på gång inför vårterminen

NYN erbjuder våren 2015 att diplomera Grönt Kort vid de skolor och till de elever som efterfrågar detta. Välkomna med er intresseanmälan till Grönt Kort. Anmälan behöver endast innehålla antal elever (företrädevis åk 3). Utöka gärna målgruppen elever i åk 3 med elever som har motsvarande kompetens, exempelvis påbyggnadsutbildningar och liknande. Diplomeringskostnad är 300 kr per elev. Tveka inte att anmäla även om ni bara har några få elever som är intresserade – vi försöker samordna diplomeringskostnaden med andra skolor.

Grönt Kort Mjök: Catharina Matsdotter, kattis@cayenne-konsult.se
070-2666949.

Grönt Kort Gris: Anne J Andersson, hortegarden@lm.lrf.se 073-8560263.

Grönt Kort Växtodling:

Peter Borring, peter.borring@telia.com 070-3436959

Claes Pettersson, claes_pettersson@hotmail.com 070-8466263.

Grönt Kort Yrkesodling Trädgård:

Maria Runnerstam maria.runnerstam@hvilanutbildning.se 070-8939626

Bertil Tallving, tallving@hotmail.com 072-155 1101

NYN:s diplomerare kommer också gärna ut till skolorna och era lokala programråd. Vi delar gärna med oss av våra erfarenheter av att ha diplomerat ett tusental elever. Vi ser att Grönt Kort kanske får en förändrad roll, både som nationell diskussionsplattform och som valideringsverktyg. NYN för löpande dialog med Skolverket hur vi kan samarbeta kring Grönt Kort mot bakgrund av Gy 2011.

Yrkesbevis

Trädgårdsnärings Centrala Yrkeskommitté, TCYK, har under 2015 utfärdat totalt 434 yrkesbevis, se tabell nedan. TCYK har utökat med ett nytt område, Plantskolist, där det finns sex delmoment se hemsidan; <http://www.yrkesbevis.com/dynamic/start.asp>
Statistiken för Grönt Kort publicerades i föregående nyhetsbrev.

Statistik för 2014 (antal yrkesbevis).

1. Skötsel och förvaltning utemiljö	140
2. Ritningsläsning, avvägning och utsättning	28
3. Schakt, fyllning och dränering	2
4. Markbetong och asfalt	14
5. Trappor och murar	8
6. Naturstensarbeten	21
7. Gräsanläggning	22
8. Växtekännedom	67
9. Beskärning och trädvård	121
10. Lekredskap och träarbeten	4
11. Vår uppgift som kyrkogårdsarbetare	0
12. Vår uppgift som krematoritekniker	7
Totalt antal yrkesbevis	434

Elevstatistik - naturbruksprogrammet

Genom åren har naturbruksskolornas förening, delvis på uppdrag från NYN, samlat in elevstatistik från sina ca 54 medlemsskolor. Statistiken för september har blivit försenad p.g.a. byte av hemsidesleverantör, samt div. tekniska problem i samband med bytet. Nedan publiceras slutlig sammanställning av elevstatistiken per 15 september 2014.

Antal elever vid Naturbruksprogrammet 1999 – 2014.

	Förändring sökande mot året innan:		Andel sökande % av årskull		Förändring mot året innan: relativt elevantallet årskull al åk 1		Antagna 15/9	Antal elever per inriktning i årskurs 2							Åk1+2+3	Årskull 31/12
	procent	1:a hand	1:a hand	% av årskull	procent	procent		Jordbruk	Trädgård	Skog	Djur	Häst	Naturturism	Övriga		
1999	-	2178	2,20	2,30	-	-	2269	521	144	278	389	501	-	224	6 727	98 800
2000	14	2476	2,45	2,38	4	6	2409	428	148	245	402	558	-	264	6 468	101 220
2001	12	2767	2,61	2,38	0	4	2516	446	138	212	513	559	-	297	6 354	105 858
2002	30	3601	3,29	2,46	3	7	2691	399	126	254	571	593	-	314	6 478	109 482
2003	5	3784	3,38	2,88	17	20	3225	478	168	287	721	717	-	344	6 428	112 076
2004	15	4338	3,63	3,01	5	12	3598	497	166	331	786	797	-	430	9 430	119 381
2005	0	4341	3,54	3,00	0	3	3690	548	154	391	910	845	-	418	9 834	122 798
2006	4	4525	3,48	2,83	-6	0	3682	525	168	375	979	845	-	376	10 024	130 105
2007	-9	4101	3,17	2,76	-2	-3	3577	508	175	329	968	857	225	257	10 059	129 451
2008	-2	4037	3,17	2,75	-1	-2	3505	528	135	341	947	797	259	179	9 867	127 500
2009	-1	3980	3,25	2,78	1	-3	3397	558	123	370	1009	677	214	201	9 654	122 379
2010	-5	3780	3,20	3,03	9	5	3582	556	99	316	965	795	293	182	10 003	118 226
2011	-21	3003	2,73	2,71	-10	-17	2987	504	89	323	1024	782	274	216	9 274	110 072
2012	-8	2773	2,69	2,66	-2	-8	2744	507	77	305	916	579	190	134	8 573	103 013
2013	-4	2666	2,69	2,66	0	-4	2629	432	52	312	859	504	159	65	7 607	98 985
2014	0	2656	2,68	2,31	-13	-13	2295	420	48	286	798	387	162	44	6 653	99 186

Källa: Naturbrukets Yrkesnämnd och Naturbruksskolornas Förening.

Kontakter med departement och myndigheter

Remisser

Under andra halvan av 2014 har nedanstående remisser, efter samråd med både Hästnäringens Yrkesnämnd (HYN) och Skogsbrukets Yrkesnämnd (SYN) besvarats:

Skolverket: Förslag till föreskrifter om ändring i Skolverkets föreskrifter (SKOLF 2012:4) om vilka yrkeskunskaper som krävs för att undervisa i ett yrkesämne mm.

Förslag till föreskrifter om ändring i Universitets- och högskolerådets föreskrifter (UHRFS 2013:4) om kvalificerade och relevanta yrkeskunskaper för särskild behörighet till utbildning som leder till yrkeslärarexamen.

Utbildningsdepartementets remiss kring Nationell referensram för kvalifikationer för livslångt lärande (U2014/4373/GV).

Utbildningsdepartementets remiss Lärlingsutbildning och arbetsplatsförlagt lärande inom gymnasieskolan och gymnasiesärskolan (U2014/4311/GV).

Skolverket

LRF/NYN ansökte under hösten, tillsammans med HYN och SYN, om projektmedel hos Skolverket för att för att utveckla lokala programrådets arbete med arbetsplatsförlagt lärande, APL. Syftet är att öka kvaliteten i det arbetsplatsförlagda lärandet. I december beviljade Skolverket denna ansökan. Vi har därmed fått medel att anordna nationella konferenser våren 2015 kring arbetsplatsförlagt lärande. Mera information om dessa aktiviteter kommer framöver.

Kungl. Skogs- och Lantbruksakademien, KSLA

NYN deltog den 9 oktober i KSLAs sammankomst ”Attraktionskraft, kompetensbehov och utbildningsutbud för de gröna näringarna”. NYN framförde betydelsen av att även trädgårdsbranschen inkluderas i de analyser som KSLA tar fram.

Myndigheten för yrkeshögskolan

NYN deltog i Myndigheten för yrkeshögskolans referensgruppsmöte den 15 oktober för att ge synpunkter på förstudie som har gjorts kring ”Modell och metod för att bedöma om utbildningar inom yrkeshögskolan svarar mot arbetslivets behov av kvalificerad arbetskraft”.

Utbildningsdepartementet

I oktober överlämnade NYN en skrivelse till Yrkesprogramsutredningen (U 2014:01) med innebörden att det föreligger en missuppfattning om att djursjukvården inte efterfrågar djurvårdare från naturbruksprogrammet. Inget kunde vara mer fel, enligt branschorganisationen Svensk Djursjukvård (SvDv), vilka är medlemmar i NYN. Av skrivelsen framgår att djursjukvården behöver fler utbildningsplatser för djurvårdare på yrkesgymnasier med inriktning djursjukvård, inte färre. Det vore enligt SvDv förödande om dessa utbildningar togs bort eller urvattnas genom sammanslagningar med andra program.

Arbetsförmedlingen – nationellt råd?

NYN har under december skrivit till Arbetsförmedlingen och begärt att ett nationellt råd skapas i likhet med motsvarande råd på Skolverket. Syftet är att få ett nationellt forum för gröna arbetsmarknadsutbildningar och annat relevant erfarenhetsutbyte. Vi återkommer med rapportering hur denna skrivelse hörsammas.

Nationella programrådet för naturbruksprogrammet

Nationella programrådet för naturbruksprogrammet sammanträdde den 1 oktober. På agendan var bl.a. Yrkesprogramsutredningen (U 2014:01) vilken beskrevs i månadsrapporten från juni. Amelie von Zweigbergk, särskild utredare, Utbildningsdepartementet medverkade. Utredaren presenterade konstruktiva förslag till lösningar på de problem som yrkesnämnderna NYN, HYN och SYN lyft det senaste året i möten med Utbildningsdepartementet.

Nationella programrådet för naturbruksprogrammet sammanträdde på Skolverket den 26 november. På agendan var bl.a. statsbidrag för att utveckla lärandet på arbetsplatser, regeringsredovisningar och rapporter, Skolverkets uppdrag att följa upp elevernas etablering på arbetsmarknaden, samt Yrkesvux.

Det nationella programrådet för Naturbruksprogrammet har i december avgivit synpunkter till Yrkesprogramsutredningen (U 2014:01) utifrån de frågeställningar som diskuterades med utredaren vid oktobermötet.

Aktuellt från styrelsen

I juni, september och november 2014 samlades Naturbrukets Yrkesnämnd (NYN), Hästnäringens Yrkesnämnd (HYN) och Skogsbrukets Yrkesnämnd (SYN) till gemensamt arbetsmöten i syfte att i största möjliga utsträckning samordna vårt arbete inför hösten och vintern, bl.a. vad gäller arbetet i Skolverkets Nationella råd, uppvaktningar av utredningar, departement och myndigheter, samt ett antal remisser som man erbjudits att besvara.

Onsdag den 29 september sammanträdde styrelsen för NYN på Vreta naturbruksgymnasium, Linköping. Rektor Elisabeth Bringer Hallberg presenterade skolan och styrelsen gjorde en rundvandring på Vretagymnasiet. Ledningsgruppen för Yrkeshögskoleutbildningen (YH) lantbruk var samtidigt inbjudna för informella diskussioner. Diplomerarna för NYN:s Grönt Kort, medverkade för att ställa frågor till styrelsen om framtiden för Grönt Kort.

NYN sista styrelsesammanträde för året genomfördes den 2 december. På agendan bl.a. rapport från Nationella programrådet och YH referensgrupp, en presentation av LRF:s projekt Bonden i skolan, samt verksamhetsplan och budget för 2015. Uppdrag gavs till kansliet att förbereda processmöte våren 2015 kring marknadsföring av naturbruksutbildningar för att få fler elever att söka. Kommunikationsbyrån Halvarsson & Halvarsson redogjorde för styrelsen hur plåtslagarbranschen arbetat med attraktionskraft. Styrelsen diskuterade hur dessa erfarenheter kan användas exempelvis i arbetet med trädgårdsbranschens attraktionskraft.

Fackförbundet Naturvetarna har ansökt om medlemskap i NYN. Styrelsen beslutade att adjungera Naturvetarna i NYN för år 2015 för att därefter ge full intressentstatus fr.o.m. 2016 under förutsättning att samarbetet upplevs positivt och givande för bägge parter.

Notiser

HYN SYN

NYN har 12 september och 18 november genomfört sedvanliga arbets- och planeringsmöten med HYN och SYN där gemensamma frågor diskuteras. Dessa möten är av stor strategisk betydelse för vårt sätt att arbeta.

Seminarium för lokala programråd vecka 44

För andra året i rad hölls seminarium med LRF:s representanter i de lokala programråden från hela landet. Seminariet ägde rum den 29 oktober 2014. Även naturbruksskolornas representanter samt YH-utbildningarnas styrgrupper bjöds in. Ca 45 personer hörsammade inbjudan. Syftet med seminariet är att stärka de lokala programrådets arbete och skapa samsyn inom främst lantbruk och trädgård så att utbildningarna kan hålla hög kvalitet och motsvara arbetsmarknadens krav. Bengt Weidow, undervisningsråd Skolverket, höll anförande om Lokala programrådets roll och uppgifter, samt om gymnasiearbetet. Under seminariet lades stor vikt vid det arbetsplatsförlagda lärandet, APL, och Skolverkets satsningar inom detta område. Anette Levin, undervisningsråd Skolverket, medverkade med anförande om Skolverkets arbete med utveckling av APL. Arbetsmiljöfrågor och försäkringsfrågor var andra viktiga aspekter som diskuterades, liksom en workshop om ev. finansiering av praktikvärdar.

LRF:s centrala finansiering av lokala programråd upphör 2015

Regionerna har under två år haft central finansiering av sina representanter i de lokala programråden vid naturbruksgymnasierna. Denna finansiering upphör fr.o.m. 2015 i och med LRF:s revisorers krav på att det inte längre är tillåtet att balansera medel till nästkommande år. Det är dock viktigt att regionerna fortsätter bevaka "sina" naturbruksgymnasier och medverkar i de lokala programråd som skolorna numera skall ha, i syfte att öka samverkan med arbetslivet. Viktiga frågor att bevaka är bl.a. APL (arbetsplatsförlagt lärande) och att skolans utbud av kurser matchar näringsens behov. Det är också angeläget att medverka vid utformning och bedömning av gymnasiearbeten i samband med yrkesexamen.

Regionalt Yrkesråd Lantbruk i Mälardalen

Regionala yrkesrådet lantbruk i Mälardalen sammanträdde den 9 oktober på Öknaskolan i Sörmland. På agendan var bl.a. förslag till stadgar.

För ytterligare information - välkommen kontakta NYN:s kanslichef Michael Insulander, michael.insulander@lrf.se tel 08-787 54 09.